

Az MTA BTK Irodalomtudományi Intézete és az MTA Nőtörténeti Munkabizottsága
2017 októberében
konferenciát szervez

Nőszervezők a 19. században: lehetőségek és korlátok
címmel

Magyarországon a 19. század második fele volt szemtanúja az első professzionális írónőgeneráció megjelenésének, azon nőírók jelentkezésének, akik immár olyan munkaként tekintettek az írásra, amely akár megélhetést is biztosított számukra. Az irodalom- és a társadalomtörténet-írás ennek ellenére, a nyugat-európai kutatásokkal ellentétben, mindmáig alig szentel figyelmet az első hivatásos nőírónemzedék kutatásának. Pedig e nemzedék tagjai közül sokan örvendtek rendkívüli népszerűségnek és olvasottságnak saját korukban, és az általuk létrehozott szövegtörzset esztétikai értékétől függetlenül is kardinális jelentőségű a nőknek az írott kultúrában való részvétele tekintetében. Vajon megérthetjük-e teljes komplexitásában a 19. századi irodalmi élet és intézményrendszer működését a nők által létrehozott törzset és hagyomány mellőzésével? Hiszen az írónők nagyobb számban való jelentkezését éppenséggel az irodalom intézményesülésének folyamata serkentette a 19. században. Míg ugyanis a 18. század végén és a 19. század elején még gyakrabban találunk példákat a kéziratos hagyományozódás és a nyomtatás együttélésére, a 19. század második felében a női szerzőség is már kifejezetten a folyóiratkultúra expanziójával és a könyvgyártással szoros összefüggésben alakult.

A tanácskozás célja tehát a női szerzőség fogalmának 19. századi irodalom-, sajtó- és társadalomtörténeti folyamatokkal szoros összefüggésben való vizsgálata, valamint korabeli társadalmi-kulturális funkcióinak és változatainak összetett kontextualizáló feltárása. A konferencia célkitűzése továbbá a 19. századra fókuszáló magyarországi írónőkutatás helyzetének felmérése, és a témát érintő innovatív szakmai párbeszéd kezdeményezése.

Mindezek fényében a tanácskozás a következő kérdésekre keres válaszokat: Ki válhatott írónevét a 19. században? Milyen személyes adottságok és külső körülmények befolyásolták a pályaválasztást? Hogyan történt meg egy író debütálása a szóban forgó időszakban? Milyen személyi kapcsolatok, formális és informális hálózatok segítettek a nőket az írói pályán való boldogulásban? Hogyan dolgoztak együtt kiadóikkal és hogyan váltak maguk is az irodalmi élet irányítóivá szerkesztőkként? Ki volt sikeres író a 19. században, mi volt a siker záloga és a népszerűség titka? Hogyan dolgoztak e nőírók esetenként együtt férfi író társaikkal? Hogyan szolidarizáltak egymás között, léteztek-e informális hálózataik, csoportosulásaik? Milyen műfajokban alkottak, és e műfajok hogyan igazodtak vagy tértek el a korabeli műfaji előírásoktól? Milyen szerepet játszottak a női önéletrajz és az utazási irodalom műfajának alakításában, az újságírásban és a gyerekirodalom létrejöttében? Végül, hogyan élték meg az emigrációs élethelyzetet és hogyan kovácsoltak tőkéket ebből írói pályájuk alakulásához?

A felvetett kérdésekkel összhangban tehát az alábbi lehetséges témakörökben várjuk a **20 percesre tervezett előadások címét és rövid, egy bekezdésnyi összefoglalását:**

- Nőszerezők karrierépítési stratégiái a 19. században
- Kapcsolati tőke és érvényesülés: nőszerezők és mentoraik
- Nőszerezők és az irodalom intézményei: lapszerkesztő nők
- Női sztárszerzők, botrányhősök és a tömegsajtó
- Írók és a szerzői névhasználat kérdése
- Nőszerezők és az írói identitás kérdése; összetett identitások: író és szerkesztő, író és színésznő, író és pedagógus stb.
- A regionális és felekezeti identitás szerepe az életpálya alakulásában
- Írói érdekképviselet: (formális?) és informális csoportosulások, szalonok
- Nőkultusz, társadalmi szerepvállalás, lehetséges minták: nagyasszonyokat népszerűsítő kiadványok
- Emigrációs tapasztalat, utazási irodalom és nőszerezőség konstrukciója
- Írók és fordítási irodalom
- Írók és gyermekirodalom, gyermekirodalmi lapok
- Mesegyűjtő és meseíró nők
- Női önéletrajz, emlékirati irodalom, napló: kéziratban és a nyomtatott nyilvánosságban
- Műfajrendszer és normatív előírások: költőnők, regény- és drámaírók stb.
- Új módszerek a női szerzőség kutatásában: distant reading, kvantitatív elemzések

A jelentkezést 2017. január 15-éig a következő emailcímmre várjuk:
noszerzok2017@gmail.com

A konferencia előadásainak szerkesztett változatát tanulmánykötetben jelentetjük meg.

A szervezők nevében üdvözlettel,
Török Zsuzsa